

Starten in het beroep

2LW.OOB2.X.24

*Tweedegraads Lerarenopleidingen
Hogeschool Windesheim
Studiejaar 2024-2025
Versie 19 december 2024*

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1 Starten met OOB2.....	5
1.1 Starten met werkpleklers.....	5
1.2 Starten met begeleidingslessen OOB2	5
Hoofdstuk 2 Werken aan eigen ontwikkeling.....	6
2.1 Aantonen van je bekwaamheid tijdens werkpleklers	6
2.2 Werken aan de leeruitkomsten tijdens begeleidingslessen OOB2	6
2.3 Structureel reflecteren	7
Hoofdstuk 3 Portfolio	8
3.1 Uitgangspunten voor het portfolio	8
3.2 Opbouw van het portfolio	9
Hoofdstuk 4 Toetsing.....	10
4.1 Beoordelingsprocedure	10
4.2 Procedure werkpleklers.....	10
4.3 Procedure leeruitkomsten OOB2 (vanuit begeleidingslessen)	12
Hoofdstuk 5 Beoordelingsrichtlijnen en cesuur	14
Hoofdstuk 6 Leeruitkomsten en opdrachten.....	15
A Pedagogische ontwikkelprocessen ondersteunen	18
Leeruitkomst A.1 Het opbouwen van een pedagogische relatie.....	18
Leeruitkomst A.5 Bijdragen aan kansgelijkheid voor alle lerenden	20
C Leerprocessen activeren en ondersteunen vanuit inhoud en didactiek.....	22
Leeruitkomst C.1 Leeractiviteiten voorbereiden met behulp van methodieken en didactische modellen	22
F Jezelf ontwikkelen als persoon en als professional.....	24
Leeruitkomst F.1 Onderwijs verbeteren op basis van onderzoek.....	24
Hoofdstuk 7 Literatuur.....	26
Bijlagen.....	27
Bijlage 1 Verantwoording gebruik GenAI in het beroepsproduct (student).....	27
Bijlage 2 Voorbeelden van bewijzen	28
Bijlage 3 Beoordelingskader werkpleklers	31
Bijlage 4 Beoordelingsformulier OOB2	39

Inleiding

Starten in het beroep (OOB2)

Tijdens deze module **Oriënteer** je je **Op** het **Beroep** en staat de vraag centraal of het beroep van docent bij jou past. Onderzoekend verken je het beroep docent in al zijn facetten. Hiervoor draag je actief bij aan onderwijsactiviteiten, ontwikkel je beroepsproducten en werk je met lerenden. Je toont de leeruitkomsten aan en je kunt de vraag beantwoorden of jij docent wilt worden.

Je bent gekoppeld aan een opleidingsschool waarin je kennismaakt met het beroep docent. Je hebt daarvoor in semester 1 (bij de afronding van OOB1) leervragen geformuleerd. In deze onderwijseenheid werk je aan het beantwoorden van leervragen en ben je in ontwikkeling.

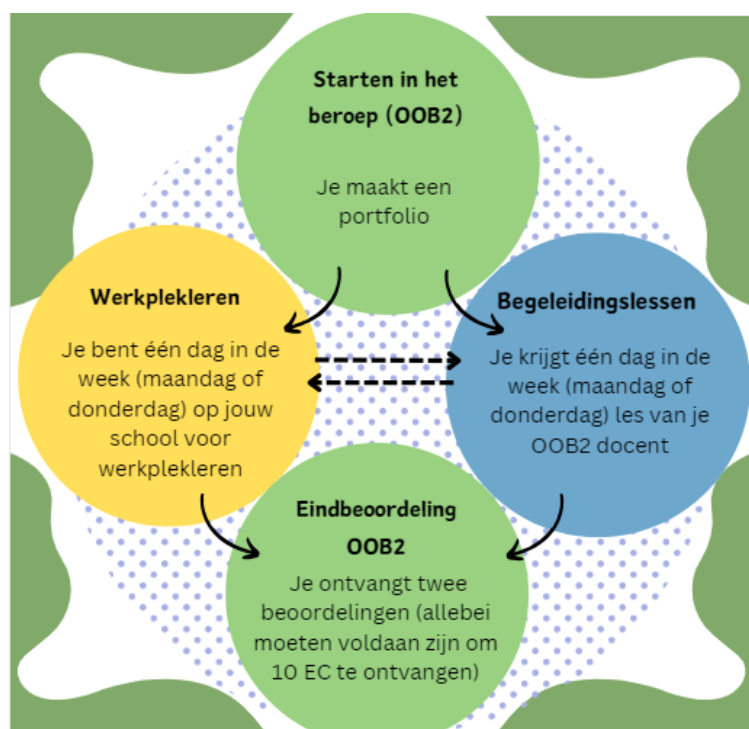
Deze OOB2 module is opgebouwd uit 2 delen;

Werkplekieren; vindt plaats op de school waar je in de praktijk leert en die onderdeel is van jouw opleidingsschool en vindt plaats op de maandag of de donderdag.

Begeleidingslessen; vinden plaats op maandag of de donderdag op Windesheim of op een van de scholen van jouw opleidingsschool. Hier werk je samen met een groep studenten in leerteams.

Literatuur

Binnen OOB2 werken we met twee verplichte boeken: *'Handboek voor leraren'* (Geerts & Van Kralingen, 2020) en *'Onderzoekend vermogen ontwikkelen tijdens je lerarenopleiding'* (Munneke et al., 2023). Naast deze boeken gebruik je literatuur die past bij jouw leervragen en de ontwikkeling die je doormaakt, waaronder in ieder geval vakliteratuur van je opleiding.

Figuur 1 Module OOB2

Werkwijze werken met bekwaamheidseisen bij werkplekleren

In figuur 3 zie je de bekwaamheidseisen waaraan je werkt tijdens het werkplekleren. In deze handleiding wordt aandacht besteed aan de samenhang tussen het werken met bekwaamheidseisen en leeruitkomsten.

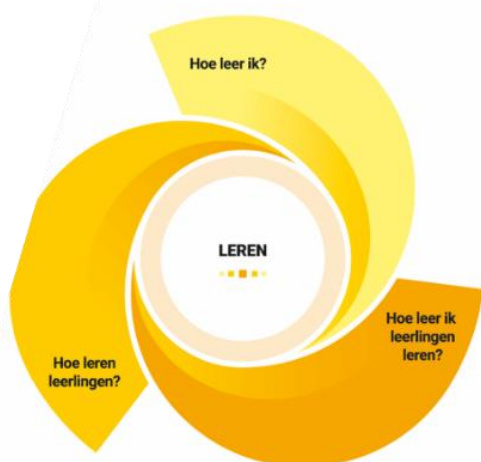
Werkwijze werken met leeruitkomsten voor OOB2

De leeruitkomsten beschrijven wat je geacht wordt te weten, te begrijpen en te kunnen na afronding van deze leerperiode van OOB2.

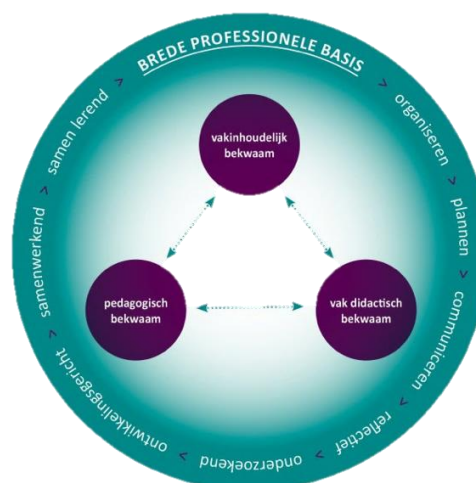
Een leeruitkomst richt zich op beroepstaken en beroepsproducten en op de uitkomst van het leren wat je hebt doorgemaakt. Deze uitkomst staat vast en is te lezen in deze handleiding maar de manier waarop je deze uitkomst behaalt staat niet vast. In je portfolio lever je bewijslast aan om te bewijzen dat je de leeruitkomst beheerst (Van Mossel & Olthof, 2020). Figuur 2 laat zien vanuit welke vragen je aan de slag kan gaan.

De leeruitkomsten beschrijven wat je geacht wordt te weten, te begrijpen en te kunnen na afronding van deze leerperiode van OOB2.

Alle docenten van OOB2 wensen je een mooie ontwikkeling toe met een antwoord op de centrale vraag of de rol van docent bij jou past!

Figuur 2 Visie op leren

Figuur 3 Bekwaamheidseisen

Hoofdstuk 1 Starten met OOB2

1.1 Starten met werkpleklersen

Vanuit het praktijkbureau heb je een school toegewezen gekregen waar je werkpleklersen mag gaan doen. Een eerste stap is de kennismaking met je school, je werkplekbegeleider en instituutsopleider. Je bespreekt tijdens een kennismakingsgesprek **wat je wilt leren**. Je deelt hiervoor het ontwikkeldocument met jouw leervragen, dat je tijdens OOB1 hebt gemaakt met je begeleiders en bekijkt welke mogelijkheden de school hiervoor biedt en wie of wat je daarbij nodig hebt. Dit ontwikkeldocument is een statische document en werk je gedurende het semester bij.

1.2 Starten met begeleidingslessen OOB2

Maak bij aanvang van je stage en de begeleidingslessen met je stagebegeleiders en OOB2 docent afspraken over **wat je gaat doen** om te werken aan je leervragen en wat dat betekent voor de invulling van OOB2 en het behalen van de leeruitkomsten.

Welke (onderwijs)activiteiten ga je ondernemen, hoeveel tijd is daarvoor nodig en wat verwachten jullie van elkaar op je werkplek en uiteindelijk ook voor OOB2.

Maak in je eerste week op de werkplek en begeleidingslessen dus afspraken over:

- aan welke leervragen jij wilt werken;
- welke (onderwijs)activiteiten je daarvoor wilt uitvoeren om je bekwaamheden en leeruitkomsten aan te tonen

Hoofdstuk 2 Werken aan eigen ontwikkeling

2.1 Aantonen van je bekwaamheid tijdens werkplekleren

Tijdens het werkplekleren doe je veel leerervaringen op. Om je te bewijzen in de punten die genoemd staan bij de verschillende bekwaamheidseisen, dien je relevante activiteiten te ondernemen. Die activiteiten onderneem je niet zomaar. Je maakt hiervoor gebruik van alles wat je leert (en al geleerd hebt) tijdens je studie: zowel in de brede als in de vakspecifieke leergemeenschap. In bijlage 3 vind je de bekwaamheidseisen.

Voor het aantonen van je bekwaamheid dien je relevante bewijsmaterialen te verzamelen. In bijlage 2 geven we je hiervoor suggesties.

2.2 Werken aan de leeruitkomsten tijdens begeleidingslessen OOB2

Tijdens de begeleidingslessen krijg je theorielessen en procesbegeleiding die je helpen om de leeruitkomsten aan te tonen. Het aantonen doe je door verschillende activiteiten uit te voeren waardoor je ook in begeleidingslessen bewijsmaterialen kan verzamelen.

Figuur 3 Hoe werken wij met leeruitkomsten?

2.3 Structureel reflecteren

Het is de bedoeling dat je niet alleen structureel werkt aan je eigen ontwikkeling, maar hier ook **structureel op reflecteert**. Hier zal tijdens het werkplekleren en tijdens de begeleidingslessen veel aandacht aan geschonken worden.

Je kunt dit bijvoorbeeld doen door weekjournaals te schrijven, intervisiebijeenkomsten te volgen en hier verslag van te doen, een stagelogboek of een learning-diary bij te houden, reflectiemindmaps te maken, te vloggen of bloggen. Zoek een manier die bij je past en begin hier op dag één mee.

Hieronder vind je enkele richtvragen voor reflectie (Korthagen, 2019). Kies steeds weer een situatie uit die voor jou van betekenis was en reflecteer hierop met behulp van onderstaande vragen:

1. Wat wilde je bereiken/uitproberen/ontdekken?
2. Wat gebeurde er concreet?
3. Wat deed, dacht, voelde of wilde jij? Wat deden andere betrokkenen? Wat was de context?
4. Wat is de kern van dit probleem of deze positieve ontdekking? En wat betekent dit voor jouw professionele ontwikkeling?
5. Wat heb je hiervan geleerd? Ga je in de toekomst iets anders of juist precies hetzelfde doen?

In jouw portfolio laat je zien wat jouw reflecties opleveren ten aanzien van je ontwikkeling van de bekwaamheidseisen vanuit het werkplekleren en van de leeruitkomsten OOB2.

Hoofdstuk 3 Portfolio

3.1 Uitgangspunten voor het portfolio

1. Je laat in een portfolio bewijsstukken zien waaruit blijkt dat je je ontwikkelt ten aanzien van de leeruitkomsten en de bekwaamheidseisen.
2. Een bewijsstuk is een product (artikel, lessenserie, blog, vlog, kunstwerk, interview, observatie, lesopname, documentaire, stagebeoordeling, etc.) om de ontwikkeling van een bekwaamheidseis aan te tonen. Daarbij geldt dat de inhoud van het bewijs duidelijk betrekking moet hebben op (onderdelen van) de beoogde ontwikkeling.
3. Bij het aantonen van een ontwikkeling op een leeruitkomst of bekwaamheid, is er sprake van onderbouwing vanuit kennisbronnen (literatuur, interviews experts, etc.), handelen in de stagepraktijk (vaardigheid) en reflectie (attitude) met daarin feedback van anderen (coach/medestudenten/lerenden).
4. De bewijsstukken in het portfolio worden grotendeels door jou als student zelf bepaald.
5. Een bewijsstuk kan bij meerdere leeruitkomsten en bekwaamheidseisen worden opgevoerd wanneer deze met elkaar samenhangen.
6. De vorm en inrichting van het portfolio wordt door jou als student zelf bepaald en is gerelateerd aan je ontwikkeling op de leeruitkomsten en bekwaamheidseisen.
7. De niveaubeschrijvingen van de leeruitkomsten (zie hoofdstuk 6 Leeruitkomsten en Opdrachten) zijn leidend voor de beoordeling van het getoonde niveau (voldaan/niet voldaan).
8. De beslissing van de woordbeoordeling wordt genomen op basis van meerdere bewijsstukken en het mondeling.
9. Er moet voldaan zijn aan de randvoorwaarden m.b.t. 3F niveau Nederlands.
10. Zorg voor een nette en overzichtelijke opmaak. Het product bevat niet meer dan 3 spelfouten per pagina (norm Nederlandse taal). Let goed op de minimale omvang van het verslag met een lettertype *Arial* grootte 11 en regelafstand 1.15). Vermeld je bronnen in APA (*versie 7.0*). En vermeld het gebruik van AI volgens de richtlijnen (zie bijlage 1).
11. Documenten in Portflow¹ kunnen maximaal 500 mb zijn, mocht dit niet zo zijn dan kan je gebruik maken van verschillende mogelijkheden om een bestand te comprimeren. Voor hulp en adviezen verwijzen wij jullie naar lab21.

Gedurende OOB2 ben je bezig met het samenstellen van jouw portfolio. Jouw portfolio vormt de basis van het gesprek met je begeleiders van zowel het werkplekleren als de docent(en) van OOB2 begeleidingslessen.

In de verantwoording laat je zien:

- WAT je hebt gedaan;
- HOE je dat hebt gedaan;
- WAAROM je het zo hebt gedaan. Dit doe je door te schrijven over eerdere ervaringen, feedback van bijv. een begeleider, leerlingen, etc. en geraadpleegde literatuur;
- WAT je ervan hebt GELEERD, afsluitend met (een) leerpunt(en) voor de toekomst.

¹ Dit geldt alleen voor de opleidingsscholen die werken met Portflow

Zorg ervoor dat de bewijsmaterialen gevarieerd zijn, aansluiten bij bekwaamheidseisen en leeruitkomsten en een weergave zijn van jouw persoonlijke kwaliteiten. Het is heel goed mogelijk dat bepaalde bewijsmaterialen de beheersing van meerdere bekwaamheidseisen en/of leeruitkomsten aantonen. Geef dat dan duidelijk aan in de beschouwing en verantwoording.

Hieronder vind je een voorbeeldindeling als richtlijn voor de opbouw van je eindportfolio.

3.2 Opbouw van het portfolio

Titelpagina	Hier staan je naam, studentnummer, opleiding, school, namen van begeleiders, af te ronden onderwijseenheid en de datum.
Inhoudsopgave	Zorg voor een overzichtelijke indeling met bladzijdennummers.
Inleiding	Presentatie van jezelf en je vak, het team waar je onderdeel van hebt uitgemaakt, de school en de klassen waaraan je lesgeeft en je visie op het onderwijs.
Ontwikkelingsdocument/ Onderdelen uit de roadmap	Leervragen, -doelen, concrete planning met activiteiten. Neem zowel de oorspronkelijke versie als een aangepaste (na de formatieve beoordeling) op.
Beschouwing en verantwoording	In de beschouwing ga je in op jouw ontwikkeling met betrekking tot de bekwaamheidseisen en verantwoord je waarom je je eigen ontwikkeling op een bepaald niveau scoort. Verwijs hierbij duidelijk naar de onderliggende bewijsmaterialen.
Leervragen	Leervragen voor de volgende periode van werkplekleren.
Bijlagen	De bewijsmaterialen (per leeruitkomst A1 het opbouwen van een pedagogische relatie, A5 bijdragen aan kansengelijkheid voor alle lerenden, C1 Leeractiviteiten voorbereiden met behulp van methodieken en didactische modellen en F1 Onderwijs verbeteren op basis van onderzoek).
Literatuurlijst	Volgens APA-richtlijnen.

Hoofdstuk 4 Toetsing

4.1 Beoordelingsprocedure

Gedurende OOB2 toon je je leeruitkomsten aan. We vinden het belangrijk dat je daarbij als leraar in opleiding leert hoe je jouw eigen leren en dat van anderen kunt monitoren en zichtbaar maken.

OOB2 bestaat uit twee formatieve (tussentijdse) evaluatiemomenten (halverwege semester 2) en twee summatieve (kwalificerend) beoordelingen (eind semester 2) die op twee verschillende plekken worden afgenomen (zie figuur 4):

Beoordeling bekwaamheidseisen – werkplekleren

Beoordeling vindt plaats door werkplekbegeleider en instituutsopleider.

Er vindt één formatieve en één summatieve beoordeling plaats, te weten:

- Formatief: tussenevaluatie met jouw werkplekbegeleider en instituutsopleider
- Summatief: eindbeoordeling met jouw werkplekbegeleider en instituutsopleider

Beoordeling leeruitkomsten – OOB2

Beoordeling vindt plaats door OOB2 docent(en).

Er vindt één formatieve en één summatieve beoordeling plaats, te weten:

- Formatief: formatief groepsgebesprek onder leiding van jouw OOB2 docent en portfolio delen met OOB2 docent
- Summatief: mondeling met jouw OOB2 docent

Hieronder lees je precies **wat** je voor **welke** beoordeling moet doen en welke procedure hierbij hoort.

4.2 Procedure werkplekleren

Tijdens de lerarenopleiding heb je meerdere werkplekleren-trajecten. Tijdens elk traject vindt halverwege een formatieve beoordeling plaats op basis van een door jou geschreven (tussen)portfolio waarin je laat zien waar je staat ten op zichte van de bekwaamheidseisen. Het resultaat van deze formatieve beoordeling wordt vastgelegd en verwerk je indien nodig in je portfolio. De uitvoering en verslaglegging van je taken als docent-in-opleiding zijn op niveau als je bepaald gedrag of bepaalde handelingen vaker dan incidenteel laat zien. Wat ook van groot belang is, is dat je laat zien dat dit gedrag of deze handelingen niet op toeval of intuïtie berusten. Dit kun je laten zien door doelbewust te werken aan je ontwikkeling, waarbij je bewust bronnen raadpleegt, mede op basis van deze bronnen je eigen gedrag stuurt en analyseert en op basis van reflectie, ontwikkelpunten formuleert voor toekomstig gedrag. Bronnen kunnen heel divers zijn: literatuur, feedback van werkplekbegeleiders en/of leerlingen, collega's in de school etc.

Aan het eind van elk traject vindt een summatieve beoordeling plaats, opnieuw op basis van je portfolio. De beoordeling en feedback verwerk je in je ontwikkelingsdocument voor het volgende traject van het werkplekleren. Samen met de aanpassing van je leerdoelen in je ontwikkelplan vormt dit aangepaste document de start van het volgende traject. Het leerproces wordt vervolgd, mogelijk in een andere onderwijscontext.

Je krijgt tijdens de beoordelingsmomenten feedback op je functioneren in de praktijk en je portfolio, maar ook aanwijzingen voor je verdere ontwikkeling. Dit laatste noemen we feedforward. De beoordeling, feedback en feedforward zijn gebaseerd op de bekwaamheidseisen. Je kunt deze taken hebben uitgevoerd op niveau of bovengemiddeld. Het kan ook zijn dat de uitvoering of verslaglegging in je portfolio voor één of meer taakgebieden nog niet toereikend is.

Formatief evaluatiemoment: Halverwege semester twee deel je een conceptportfolio met je instituutsopleider en je OOB2 docent. Aan de hand van het portfolio vindt er een formatieve evaluatie plaats. Dit is een verplicht evaluatiemoment waarbij je feedback ontvangt, maar er nog geen formele beoordeling plaatsvindt. De gekregen feedback en forward zet je om naar concrete acties in je verdere ontwikkeling. Voorafgaand aan het formatieve evaluatiemoment vul je jouw eigen beoordeling in. Via deze link zet je de workflow in gang om jouw eigen beoordeling, die van jouw werkplekbegeleider en jouw instituutsopleider te laten invullen voor jouw formatieve tussenevaluatie.

https://www.formdesk.com/windesheimoso/Formatieve_tussenbeoordeling_WPL2_2324

Summatief beoordelingsmoment: Aan het eind van semester twee toon je jouw ontwikkeling aan. Dit doe je aan de hand van een driehoeksgesprek en eindgesprek (mondeling). Er wordt getoetst op welk niveau jij je op dat moment bevindt in het ontwikkelen van jouw bekwaamheden/leeruitkomsten. Via deze link zet je de workflow in gang om jouw eigen beoordeling, die van jouw werkplekbegeleider en jouw instituutsopleider te laten invullen voor je summatieve eindbeoordeling van werkplekleren.

https://www.formdesk.com/windesheimoso/summatieve_eindbeoordeling_WPL2_2324

Het formulier wordt door de verschillende betrokkenen ingevuld in vaste volgorde:

1. Docent-in-opleiding vult tussenbeoordeling in
2. Werkplekbegeleider vult tussenbeoordeling in
3. Instituutsopleider* vult tussenbeoordeling in
Evaluatie (tussenbeoordelingsgesprek)
4. Docent-in-opleiding vult eindbeoordeling in
5. Werkplekbegeleider vult eindbeoordeling in
6. Eindgesprek
7. Instituutsopleider vult eindbeoordeling in
8. Docent-in-opleiding levert, indien nodig, de herkansing van het eindportfolio in
9. Instituutsopleider vult herkansing eindbeoordeling in

Je reflecteert op het eindgesprek en de verkregen feedback in hoofdstuk 'beschouwing en verantwoording' in jouw portfolio en plaatst hem op Brightspace bij OOB2. Jouw instituutsopleider koppelt de beoordeling daaraan en vult de beoordeling voor het werkplekleren in.

Tijdens het eindgesprek van werkplekleren laat je via een portfolio zien hoe jij je ontwikkelt binnen het werkplekleren. Je portfolio moet overtuigend laten zien dat jij ontwikkelingsniveau 'basis' hebt bereikt. Je portfolio wordt beoordeeld door een werkplekbegeleider en instituutsopleider en gezamenlijk vindt er een driehoeksgesprek plaats over de **bekwaamheidseisen (pedagogisch, didactisch, vakinhoudelijk en brede professionele basis)**.

4.3 Procedure leeruitkomsten OOB2 (vanuit begeleidingslessen)

Hieronder lichten we beide beoordelingsmomenten en de verschillende rollen verder toe.

Formatieve (tussentijdse) evaluatiemomenten (halverwege semester 2)

Wat lever je in en wanneer?

Je levert één portfolio in met minimaal één bewijslast per leeruitkomst die je aan wilt tonen op niveau *basis*.

Je levert je portfolio in via Brightspace (te vinden via de SharePoint omgeving van Windesheim).

Ook stuur je op dat moment je portfolio naar je OOB2 docent en instituutsopleider.

Verloop formatieve groepsbesprek

Tijdens het formatieve groepsbesprek krijgt elke student ongeveer vijftien minuten de tijd. Per student zullen de volgende punten aan bod komen:

1. Welke feedback heb je gekregen? Welke vragen wil je stellen aan de feedbackgevers?
2. Je krijgt feedback, feed forward en feed up van de OOB2 docent
3. Welke vergelijking maak je tussen de ontvangen feedback en je eigen zelfbeeld?

Na afloop van het formatieve groepsbesprek

Na afloop (is ingepland in het rooster) geeft elke student aan elke feedbackgever terug wat de betekenis is van de ontvangen feedback voor het eigen leerproces. De volgende vragen zijn daarbij van toepassing:

1. Wat haal je voor jezelf uit de ontvangen feedback?
2. Hoe is het proces geweest?
3. Wat is er nodig voor het vervolg richting het summatieve mondeling?

Summatieve (kwalificerend) beoordelingen (eind semester 2)

Aan het einde van elk semester is er een summatief eindgesprek (mondeling). Een summatief eindgesprek (mondeling) is een beoordelingsgesprek waarbij gekeken wordt of bekwaamheidseisen en leeruitkomsten daadwerkelijk op het door jou gewenste niveau aangetoond worden.

Nadat je portfolio aan de hand van de bekwaamheidseisen voldoende beoordeeld is door jouw instituutsopleider, volgt er een eindgesprek (mondeling) met de OOB2 docent waarbij **de leeruitkomsten** getoetst worden. Jij krijgt vijf minuten de tijd om iets toe te lichten. De OOB2 docent zal vervolgens vragen stellen om jouw ontwikkeling nog beter in beeld te krijgen om daarna te beoordelen welk niveau je op dat moment laat zien. Een overzicht van de samenhang van de bekwaamheidseisen en de leeruitkomsten staat in onderstaande tabel.

Portfolio	Eindgesprek (mondeling OOB2)	Toelichting
Bekwaamheidseis vakinhoudelijk		In je portfolio beschrijf je jouw ontwikkeling op het gebied van vakinhoudelijke bekwaamheid in je beschouwing
Bekwaamheidseis pedagogisch	LUK A1 LUK A5	In je portfolio beschrijf je jouw ontwikkeling op het gebied van pedagogische bekwaamheid in je beschouwing. Je kunt onder andere de LUK's A1 en A5 gebruiken om invulling te geven aan deze pedagogische bekwaamheid.
Bekwaamheidseis didactisch	LUK C1	In je portfolio beschrijf je jouw ontwikkeling op het gebied van didactische bekwaamheid in je beschouwing. Je kunt onder andere de LUK C1 gebruiken om invulling te geven aan deze didactische bekwaamheid.
Brede professionele basis	LUK F1	Je brede professionele basis is het startpunt van je ontwikkeling. Je kan en zult dit bij elke bekwaamheidseis of LUK moeten toepassen. In de beschouwing van je portfolio beschrijf je de bijdrage van jouw professionele houding als basis van je ontwikkeling. Je beschrijft ook specifiek de voortgang in Onderzoeksvaardigheden zoals beschreven in LUK F1

Hoofdstuk 5 Beoordelingsrichtlijnen en cesuur

De beoordeling wordt toegekend door de examinerator op basis van de in het portfolio aangetoonde ontwikkeling met betrekking tot de verschillende bekwaamheidseisen. Er wordt een woordbeoordeling gegeven. Voor het succesvol afronden van de onderwijspraktijk geldt de volgende eis:

De bekwaamheidseisen zijn op startend niveau ten minste met een voldoende beoordeeld.

De examinatoren beoordelen hiervoor de zelfstandigheid waarmee de opdrachten zijn uitgevoerd en de complexiteit van de opdrachten die zijn uitgevoerd.

Startend niveau	
Zelfstandigheid	Complexiteit
Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudige opdrachten uit in een overzichtelijke en gestructureerde situatie.
Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handelen voornamelijk vanuit één enkel perspectief en/of model.
Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspectieven en modellen die ten grondslag van je handelen kunnen liggen.
Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je directe collega's.

De cesuur gaat over het handelen in de praktijk en de kwaliteit van het onderbouwen van de gemaakte keuzes in het portfolio.

De beoordelingscriteria voor het handelen in de onderwijspraktijk (door de instituutsopleider):

1. Het structureel werken aan de eigen ontwikkeling op alle bekwaamheidseisen
2. Het structureel reflecteren op de eigen ontwikkeling op alle bekwaamheidseisen

Bij een voldoende beoordeling is het aannemelijk dat de student binnen een aantal jaren als startbekwame docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert.

De beoordelingscriteria voor de onderbouwing in het portfolio zijn (zie eindbeoordelingsmodel (mondeling) door de OOB2 docent):

1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen en leeruitkomsten wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen praktijk en theorie blijkt
2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen
3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding

Hoofdstuk 6 Leeruitkomsten en opdrachten

Overzicht leeruitkomsten jaar 1

A. Pedagogische ontwikkelprocessen ondersteunen	A1. Het opbouwen van een pedagogische relatie (OOB2)
	A2. Klassenmanagement en het begeleiden van groepen lerenden
	A3. Zorgdragen voor een veilig sociaal en fysiek leerklimaat
	A5. Bijdragen aan kansengelijkheid voor alle lerenden (OOB2)
C. Leerprocessen activeren en ondersteunen vanuit inhoud en didactiek	C1. Leeractiviteiten voorbereiden met behulp van methodieken en didactische modellen (OOB2)
D. Leerprocessen zichtbaar maken	D1 en 2. Formatief handelen
F. Jezelf ontwikkelen als persoon en als professional	F1. Onderwijs verbeteren op basis van onderzoek (OOB2)
	F2. Professioneel ontwikkelen
	F3. Professioneel werken

Overzicht Leeruitkomsten OOB2

Leeruitkomst	Omschrijving	Indicator	Voorbeelden bewijsmaterialen
<u>A1. Het opbouwen van een pedagogische relatie</u>	<i>Niveau basis</i> Je maakt vanuit een positieve attitude contact met individuele lerenden en gaat met hen in gesprek om een pedagogische relatie op te bouwen en/of te versterken. Deze pedagogische relatie is gericht op het vergroten van het zelfvertrouwen, de motivatie om te leren en het functioneren in een groep. Je verbindt de keuzes die je hierin maakt met basisprincipes over het opbouwen van een pedagogische relatie.	<i>De student gaat met een individuele lerende in gesprek met als doel een pedagogische relatie op te bouwen. De student zet diverse gespreksvaardigheden in waaronder minimaal open vragen en doorvragen. De student zet d.m.v. LOB-vaardigheden regelmatig informele en formele contacten in. De student onderbouwt zijn begeleidingsgesprekken vanuit basiskennis over goed pedagogisch handelen. De student stelt vanuit eigen analyse en feedback van lerenden en collega's zijn handelen bij.</i>	Beelden van lessen Observaties Leerwerktaak Reflectieverlagen Gesprekken Reflecties Lesbriefuitwerking
<u>A5. Bijdragen aan kansengelijkheid voor alle lerenden</u>	<i>Niveau basis</i> Je houdt rekening met de ontwikkeling van lerenden in hun leren en gedrag en biedt onder begeleiding ondersteuning daar waar nodig op het gebied van ontwikkelings- gedrags- of	<i>De student ontwikkelt lesactiviteiten waarin rekening gehouden wordt met de eigenheid in gedrag en leren van lerenden en toont</i>	Beelden van lessen Observaties Leerwerktaak Reflectieverlagen Lessenserie Lesplanformulieren

	<p>leerprocessen. Je zet je in om het zelfvertrouwen van lerenden te stimuleren en hen te motiveren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. Dit is in aanzet herkenbaar aanwezig in het ontwerp en de uitvoering van je leeractiviteiten. Waar nodig maak je gebruik van relevante pedagogische en begeleidingsmethodieken voor extra ondersteuning.</p>	<p><i>hiermee oog voor verschillen tussen lerenden. In de lesactiviteiten worden op voorhand al pedagogische interventies benoemd die helpen om lerenden tot hun recht te laten komen. Tijdens lessen en in individuele begeleidings- en LOB-competenties vraagt een student door en weet (op een beginnend niveau) vanuit pedagogische kennis en met gebruik van gespreksvaardigheden een dieper niveau van denken bij de lerende te bewerkstelligen. Tijdens lessen en individuele gesprekken helpt de student lerenden hun schriftelijke taalgebruik te verbeteren.</i></p>	
<p><u>C1. Leeractiviteiten voorbereiden met behulp van methodieken en didactische modellen</u></p>	<p><i>Basis/voorbereiden en uitvoeren (geïntegreerd)</i> Je bereidt leeractiviteiten voor en voert deze uit in afstemming met je begeleider. Je maakt gebruik van (vak)didactische, activerende werkvormen en bijbehorende leermiddelen die aansluiten bij de gestelde doelen. Je richt de fysieke en/of digitale leeromgeving hierop in, met inachtneming van relevante veiligheidsvoorschriften. Je gebruikt in je (vak)didactische aanpak inzichten uit de leerpsychologie. Je onderbouwt je eigen (vak)didactische handelen met behulp van actuele (vak)didactische inzichten en werkwijzen.</p>	<p><i>De student maakt eigen leren inzichtelijk. De student kan verschillende modellen en methodieken (waaronder de '12 bouwstenen' of theorieën uit 'het handboek voor leraren') in een lesvoorbereiding toepassen en verantwoorden. De student neemt initiatief tot het verzamelen van feedback op de werkplek.</i></p>	<p>Beroepsproducten Reflectieverlagen Observaties van docenten Observaties van lerenden Verslag van een scholingsmoment/training Video-opnames met reflectie Feedback Observatie door je begeleider Verslag van een rapport- of vakgroepvergadering Uitwerkingen van intervisie- en themabijeenkomsten Mailcommunicatie Enquête Interview</p>

<p><u>F1. Onderwijs verbeteren op basis van onderzoek</u></p>	<p><i>Basis:</i> Je toont bereidheid om je onderzoekende houding te ontwikkelen. Je formuleert een nieuwsgierigheidsvraag naar aanleiding van de eigen onderwijspraktijk met als doel die praktijk beter te begrijpen. Je benadert de vraag vanuit verschillende perspectieven. Een antwoord op de nieuwsgierigheidsvraag verkrijg je door op verantwoorde en methodische wijze te handelen. Je kiest bewust voor instrumenten en bronnen. Je selecteert relevante gegevens voor de beantwoording van de nieuwsgierigheidsvraag. Je reflecteert op hoe jouw persoonlijke kwaliteiten hebben bijgedragen aan het begrijpen van de onderwijspraktijk. Je deelt de opbrengst met docenten (in opleiding).</p>	<p><i>Student laat zien nieuwsgierig te zijn over eigen handelen in de (onderwijs)praktijk en kan aan de hand van feedback (d.m.v. bijvoorbeeld gesprekken, formulieren, observaties) reflecteren op eigen handelen. De student kan een praktijkprobleem herkennen en definiëren in de context van de school. Het praktijkprobleem wordt benaderd vanuit verschillende perspectieven. De student zet verschillende onderzoeksvaardigheden in om tot een antwoord te komen.</i></p>	<p>Onderzoeksverslag Miniononderzoeken Uitwerking verschillende micro-cursussen Beroepsproduct Reflectieverslagen</p>
---	--	--	---

A Pedagogische ontwikkelprocessen ondersteunen

Leeruitkomst A.1 Het opbouwen van een pedagogische relatie

Introductie

Je maakt vanuit een positieve attitude contact met individuele lerenden en gaat met hen in gesprek om een pedagogische relatie op te bouwen en/of te versterken. Deze pedagogische relatie is gericht op het vergroten van het zelfvertrouwen, de motivatie om te leren en het functioneren in een groep. Je verbindt de keuzes die je hierin maakt met basisprincipes over het opbouwen van een pedagogische relatie.

Indicator

De student gaat met een individuele lerende in gesprek met als doel een pedagogische relatie op te bouwen. De student zet diverse gespreksvaardigheden in waaronder minimaal open vragen en doorvragen. De student zet d.m.v. LOB-vaardigheden regelmatig informele en formele contacten in. De student onderbouwt zijn begeleidingsgesprekken vanuit basiskennis over goed pedagogisch handelen. De student stelt vanuit eigen analyse en feedback van lerenden en collega's zijn handelen bij.

Opdrachtomschrijving

Het opbouwen van een pedagogische relatie heeft vooral te maken met hoe je de ander ziet en welke waarden en vaardigheden je meeneemt om de individuele lerende een vertrouwd gevoel te geven dat deze er mag zijn en fouten mag maken. Vervolgens ga je dan vanuit didactische vaardigheden de lerende uitdagen zijn kennis en vaardigheden uit te breiden.

Om dit volgens een gestructureerde manier te doen ga je je vaardigheden versterken in professionele communicatie en LOB-competenties.

Als docent in opleiding ga je aan de slag met het opbouwen van een pedagogische relatie. Hoe maak je de verbinding met individuen en de klas en welke keuzes maak je voor het integreren van de basisprincipes over het opbouwen van een pedagogische relatie? Je verzamelt in ieder geval **diverse bewijzen** bij deze leeruitkomst.

Mogelijke suggesties zijn:

- Opname van een professioneel individueel (LOB) gesprek (veel open vragen en doorvragen) met een lerende over diens leren, waarbij een aantal LOB-competenties aan bod komen.
- Beelden van lessen waarin je gespreksvaardigheden inzet, gericht op de pedagogische relatie.
- Korte beschouwing/ analyse van je eigen beelden over welke communicatieve vaardigheden en LOB-competenties goed lopen en waar verbetering mogelijk is.
- Eigen analyse in hoeverre je deze leeruitkomst beheerst.
- Feedback van derden over de pedagogische en inhoudelijke kwaliteit van je gesprekken.
- Uitwerking van verschillende lesbrieven.

Ondersteunende lessen

De lessen zijn vooral gericht op het versterken van je communicatieve vaardigheden en LOB-competenties.

Binnen de lessen ontwikkel je je docentvaardigheden en kennis a.d.h.v. het boek '*Handboek voor leraren*'.

Tip

- Zorg ervoor dat je binnen je leerteam uitwisselt welke bewijzen je hebt verzameld en spar over je ontwikkeling.

Leeruitkomst A.5 Bijdragen aan kansengelijkheid voor alle lerenden

Introductie

Je houdt rekening met de ontwikkeling van lerenden in hun leren en gedrag en biedt onder begeleiding ondersteuning daar waar nodig op het gebied van ontwikkelings- gedrags- of leerprocessen. Je zet je in om het zelfvertrouwen van lerenden te stimuleren en hen te motiveren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. Dit is in aanzet herkenbaar aanwezig in het ontwerp en de uitvoering van je leeractiviteiten. Waar nodig maak je gebruik van relevante pedagogische en begeleidingsmethodieken voor extra ondersteuning.

Indicator

De student ontwikkelt lesactiviteiten waarin rekening gehouden wordt met de eigenheid in gedrag en leren van lerenden en toont hiermee oog voor verschillen tussen lerenden. In de lesactiviteiten worden op voorhand al pedagogische interventies benoemd die helpen om lerenden tot hun recht te laten komen. Tijdens lessen en in individuele begeleidings- en LOB-gesprekken vraagt een student door en weet (op een beginnend niveau) vanuit pedagogische kennis en met gebruik van gespreksvaardigheden een dieper niveau van denken bij de lerende te bewerkstelligen. Tijdens lessen en individuele gesprekken helpt de student lerenden hun schriftelijke taalgebruik te verbeteren.

Opdrachtomschrijving

In de ideale (en wellicht ook saaie) wereld bestaat er geen ongelijkheid, is iedereen gemotiveerd, vertoont iedere lerende volwassen studiegedrag en bestaan er geen dromerigheid, uitstelgedrag, opstandigheid, chaotisch handelen, dyslexie, perfectionisme, onveilige thuissituatie, autisme, AD(H)D, liefdesverdriet, XTC en welke andere studiebelemmering of persoonlijke belemmering dan ook.

Met behulp van deze leeruitkomst willen we je uitdagen het eigene, het soms lastige en onredelijke van je studerenden, maar vooral ook het kwetsbare te zien en door humor, verdiepende gesprekken en standvastigheid hen te helpen tot leren te komen en vooral zich te ontwikkelen tot de mensen die zij graag willen worden.

Het belangrijkste is dat je hiervoor het gesprek aangaat met je lerenden. Je zet hiervoor verdiepende gespreksvaardigheden en LOB-vaardigheden in waarmee zij tot hun recht komen, worden uitgedaagd en geconfronteerd om keuzes te maken en in kwetsbare situaties iemand te hebben waar zij hun verhaal bij kwijt kunnen.

Daarvoor gebruik je kennis uit pedagogische bronnen, maar minstens zo belangrijk is dat je deze kennis kan vertalen naar gesprekken met lerenden.

Je verzamelt in ieder geval **diverse bewijzen** bij deze leeruitkomst.

Mogelijke suggesties zijn:

- Beelden van lessen waarin je communicatie gericht is op ontwikkelingsvragen en mogelijke dilemma's in leren en ontwikkelen
- Lesplanformulieren met specifiek aandacht voor pedagogisch handelen gericht op leren en ontwikkelen

- Opname van een verdiepend (LOB) gesprek met een leerling/student waarin specifiek aandacht is voor eigenheid en kracht in leren en ontwikkelen en mogelijke dilemma's in leren en ontwikkelen.
- Beelden of feedback van momenten waarop je lerenden helpt hun schriftelijk taalgebruik te formuleren. Eigen analyse in hoeverre je deze leeruitkomst beheerst.
- Feedback van derden over de pedagogische en inhoudelijke kwaliteit van je gesprekken en over de manier waarop je taalvaardigheid ondersteunt.

Ondersteunende lessen

De lessen zijn vooral gericht op het versterken van je communicatieve vaardigheden en LOB-competenties. Je gaat vooral veel praktisch oefenen en vervolgens dit oefenen met medestudenten omzetten naar oefenen met lerenden.

Voor leeruitkomst A5 is vooral de inhoud van verdiepende vragen stellen (logisch niveau/kernreflectie) ondersteunend.

Daarnaast ontwikkel jij je docentvaardigheden en kennis bij de lessen a.d.h.v. H11 uit het boek '*Handboek voor leraren*'.

Tip

- Zorg ervoor dat je wekelijks je vorderingen bijhoudt en hierover feedback vraagt aan je leerteam.
- Bekijk op Brightspace de handreiking van Marinka Kuijpers.

Kuijpers, M. (2020). Competenties voor de moderne loopbaan. In Van Tartwijk, J., Ietje Pauw, I., Snoek, M. *Leraar: een professie met perspectief*, pp 52-59.

In onderstaande literatuurlijst vind je relevante literatuur die je gedurende de gehele opleiding kunt gebruiken. Vakdidactische literatuur per vak is hier niet opgenomen, maar dergelijke literatuur die speciaal voor jouw vakgebied relevant is, is natuurlijk zeer bruikbaar!

- Geerts, G. & Kralingen, van, R. (2020). *Handboek voor Leraren*. Coutinho.
- Kirschner, P.A., Claessens, L., & Raaijmakers, S. (2018). *Op de schouders van reuzen*. Didactief. (<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen>)
- Korthagen, F., & Lagerwerf, B. (2014). *Een leraar van klasse. Een goede docent worden en blijven*. Boom Lemma Uitgevers.
- Korthagen, F. & Nuijten, E. (2019). *De kracht van reflectie*. Amsterdam: Boom
- Onstenk, J. (2023). *Geïntegreerd pedagogisch handelen*. Coutinho.

C Leerprocessen activeren en ondersteunen vanuit inhoud en didactiek

Leeruitkomst C.1 Leeractiviteiten voorbereiden met behulp van methodieken en didactische modellen

Introductie

Je bereidt leeractiviteiten voor en voert deze uit in afstemming met je begeleider. Je maakt gebruik van (vak)didactische, activerende werkvormen en bijbehorende leermiddelen die aansluiten bij de gestelde doelen. Je richt de fysieke en/of digitale leeromgeving hierop in, met inachtneming van relevante veiligheidsvoorschriften. Je gebruikt in je (vak)didactische aanpak inzichten uit de leerpsychologie. Je onderbouwt je eigen (vak)didactische handelen met behulp van actuele (vak)didactische inzichten en werkwijzen.

Indicator

De student maakt eigen leren inzichtelijk. De student kan verschillende modellen en methodieken (waaronder de '12 bouwstenen' of theorieën uit 'het handboek voor leraren') in een lesvoorbereiding toepassen en verantwoorden. De student neemt initiatief tot het verzamelen van feedback op de werkplek.

Opdrachtomschrijving

Je maakt bewuste keuzes voor een bepaalde methodiek met bijpassende werkvormen en leermiddelen, vanuit het doel van je leeractiviteit(en) en je kan beschrijven waarom je deze keuzes maakt. Je kan verantwoorden dat je je leeromgeving dusdanig inricht dat hij past bij de leeractiviteit(en) en hoe deze het leren stimuleert. Je gebruikt literatuur en de kennis vanuit het vak GKB en je vakspecifieke leergemeenschap om te laten zien dat je vanuit leertheorieën bepaalde keuzes maakt en je kan deze verantwoorden. Deze inzichten gebruik je om te reflecteren op je eigen handelen. Je gebruikt hiervoor feedback die je op verschillende manieren hebt verzameld.

Je verzamelt in ieder geval **diverse bewijzen** bij deze leeruitkomst.

Mogelijke suggesties zijn:

- Beroepsproducten, zoals:
 - o Opdrachten aan lerenden, verschillende uitgewerkte werkvormen (zelf gemaakt of bestaand materiaal waarmee je hebt gewerkt)
 - o Lesplanformulieren (bijv. gebaseerd op een verantwoorde keuze voor een didactisch model, bijv. Model Directe Instructie of Marzano)
 - o Lessenserie (het gaat erom dat je laat zien zowel op korte als lange termijn onderwijs samen te kunnen stellen)
 - o Zelfgemaakte toets incl. antwoordmodel, bijv. gemaakt o.b.v. RTTI-model, mogelijk met resultaten en aanpassingen
- Reflectieverslagen (weekjournals, intervisieverslagen, blogs, vlogs, posters, learning-diary's, etc.)
- Observaties van docenten m.b.v. een observatieformulier (bijv. de 5/6 rollen van de leraar) met reflectie

- Observaties van lerenden m.b.v. een observatieformulier · Studiewijzer/PTA die je gemaakt hebt of waar je mee gewerkt hebt
- Verslag van een scholingsmoment/training
- Video-opnames met reflectie
- Feedback van begeleiders, mede-studenten, lerenden, etc. met evaluatie
- Observatie door je begeleider (bijv. o.b.v. de 5/6 rollen van de leraar van Slooter)
- Verslag van een rapport- of vakgroep-vergadering/bijeenkomsten/workshop/training, etc.
- Uitwerkingen van intervisie- en themabijeenkomsten
- Mailcommunicatie met collega's, mentor, mensen buiten de school, etc. (wel anonimiseren!)
- Enquête
- Interview

Ondersteunende lessen

Bij de lessen krijg van OOB2 krijg je richting over de opdracht en eventueel aanvullende opdrachten op de stageplek. Daarnaast ontwikkel jij je docentvaardigheden en kennis bij de lessen a.d.h.v. het boek 'Handboek voor leraren'.

Tips

In onderstaande literatuurlijst vind je relevante literatuur die je gedurende de gehele opleiding kunt gebruiken. Vakdidactische literatuur per vak is hier niet opgenomen, maar dergelijke literatuur die speciaal voor jouw vakgebied relevant is, is natuurlijk zeer bruikbaar!

- Ebbens, S., Ettekoven, S. (2016). *Effectief leren: basisboek*. Wolters Noordhoff.
- Geerts, G. & Kralingen, van, R. (2020). *Handboek voor Leraren*. Coutinho.
- Groen, M. (2015). *Reflecteren: de basis. Op weg naar bewust en bekwaam handelen*. Wolters Noordhoff.
- Janssen, F.J.J.M, Hulshof, H. & K. van Veen (2019). *Wat is echt de moeite waard om te onderwijzen? Een perspectiefgerichte benadering*. Universiteit van Leiden. (<https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/iclon/onderzoek/wat-is-echt-de-moeite-waard-om-te-onderwijzen.pdf>)
- Kirschner, P.A., Claessens, L., & Raaijmakers, S. (2018). *Op de schouders van reuzen*. Didactief. (<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen>)
- Korthagen, F., & Lagerwerf, B. (2014). *Een leraar van klasse. Een goede docent worden en blijven*. Amsterdam: Boom Lemma Uitgevers.
- Korthagen, F. & Nuijten, E. (2019). *De kracht van reflectie*. Boom
- Onstenk, J. (2023). *Geïntegreerd pedagogisch handelen*. Coutinho.
- Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. CPS Uitgeverij.
- Teitler, P. (2017). *Lessen in orde. Handboek voor de onderwijspraktijk*. Coutinho.
- Vakdidactische boeken die op je opleiding worden gebruikt.

F Jezelf ontwikkelen als persoon en als professional

Leeruitkomst F.1 Onderwijs verbeteren op basis van onderzoek

Introductie

Je toont bereidheid om je onderzoekende houding te ontwikkelen. Je formuleert een nieuwsgierigheidsvraag naar aanleiding van de eigen onderwijspraktijk met als doel die praktijk beter te begrijpen. Je benadert de vraag vanuit verschillende perspectieven. Een antwoord op de nieuwsgierigheidsvraag verkrijg je door op verantwoorde en methodische wijze te handelen. Je kiest bewust voor instrumenten en bronnen. Je selecteert relevante gegevens voor de beantwoording van de nieuwsgierigheidsvraag. Je reflecteert op hoe jouw persoonlijke kwaliteiten hebben bijgedragen aan het begrijpen van de onderwijspraktijk. Je deelt de opbrengst met docenten (in opleiding). Op een aantal opleidingsscholen is er gekozen voor een performance als vorm van kennisdeling binnen onderzoekend vermogen. De begeleidingslessen van de performance worden gegeven door een vakdocent drama.

Indicator

Student laat zien nieuwsgierig te zijn over eigen handelen in de (onderwijs)praktijk en kan aan de hand van feedback (d.m.v. bijvoorbeeld gesprekken, formulieren, observaties) reflecteren op eigen handelen. De student kan een praktijkprobleem herkennen en definiëren in de context van de school. Het praktijkprobleem wordt benaderd vanuit verschillende perspectieven. De student zet verschillende onderzoeksvaardigheden in om tot een antwoord te komen.

Opdrachtschrijving

De studiewijzer van **Onderzoekend Vermogen** geeft informatie over de opdracht. Het doel van deze opdracht is om meer inzicht te krijgen in je lespraktijk of deze lespraktijk te verbeteren.

De studiewijzer bevat inhoudelijke informatie over de activiteiten die je uit gaat voeren, maar tegelijkertijd geven we aan hoe je het onderzoekend vermogen kunt ontwikkelen. Dat is een proces. In de eerste jaren sturen we zowel de inhoud als het proces. Naarmate de studie vordert laten begeleiders in toenemende mate los en ben je in staat om zelfstandig vorm en inhoud te geven aan je eigen ontwikkeling. Waar dat mogelijk is doe je dat in een leerteam – professionals en docenten-in-opleiding leren van en met elkaar. En dat vindt plaats op Windesheim en in de opleidings-, partnerschapsscholen.

Het onderzoekend vermogen staat niet op zichzelf. Steeds zijn er verbanden met andere onderwijseenheden waar je producten, diensten, leermiddelen enzovoorts ontwikkelt voor

Figuur 4 Onderzoekend Vermogen

lerenden en collega's binnen en buiten de school. Er is ook steeds een relatie met werkplekleren/leerwerkstage.

Je verzamelt in ieder geval **drie verplichte bewijzen** bij deze leeruitkomst.

- Een beroepsproduct
- Logboek (zie format)
- Reflectie van de Performance²

Ondersteunende lessen

Bij de lessen krijg van OOB2 krijg je richting over de opdracht en eventueel aanvullende opdrachten op de stageplek. Daarnaast ontwikkel jij je docentvaardigheden en kennis bij de lessen a.d.h.v. het boek '*Onderzoekend Vermogen ontwikkelen tijdens je lerarenopleiding*' en de microcursussen die terug te vinden zijn op de website samenopleidenwerkt.nl.

Tip

- Zorg ervoor dat je binnen je leerteam uitwisselt welke bewijzen je hebt verzameld en spar over je ontwikkeling.

² Dit geldt alleen voor studenten binnen opleidingsscholen waar de performance als vorm van kennisdeling is geïntegreerd. De begeleidingslessen worden gegeven door een vakdocent drama.

Hoofdstuk 7 Literatuur

Geerts, G. & Kralingen, van, R. (2020). *Handboek voor Leraren*. Coutinho.

Munneke, L., Rozendaal, J.S. & Van Katwijk, L. (2023). *Onderzoekend vermogen ontwikkelen tijdens je lerarenopleiding*. Boom.

Bijlagen

Bijlage 1 Verantwoording gebruik GenAI in het beroepsproduct (student)

Instructie: verantwoord het gebruik van GenAI door deze verklaring op te nemen in je beroepsproduct:

Tijdens de voorbereiding van dit werk heb ik [naam van de tool + versienummer indien van toepassing] gebruikt om [mijn eigen zinnen/stukken tekst te herformuleren/mijn eigen stukken tekst samen te vatten/ mijn stukken tekst te structureren/te kunnen starten met schrijven/ideeën op te doen/....]

Na het gebruik van deze tool heb ik de uitkomsten ervan uitvoerig aangepast om ervoor te zorgen dat mijn werk mijn eigen competenties of leeruitkomsten reflecteert. Ik draag de volledige verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit werk. Ik ben me ervan bewust dat mijn handelen of nalaten van handelen dat erop is gericht of tot gevolg heeft dat het vormen van een juist oordeel omtrent mijn kennis, inzicht en vaardigheden wordt belemmerd, als fraude beschouwd wordt. Ik ben mij ervan bewust dat het letterlijk overnemen van stukken tekst/code, etc van een AI een juist oordeel over mijn kennis en vaardigheden in de weg staat en dus beschouwd wordt als fraude.

Bijlage 2 Voorbeelden van bewijzen

- 360 graden feedback
- Beroepsproducten, zoals:
 - Opdrachten aan leerlingen, verschillende uitgewerkte werkvormen (zelf gemaakt of bestaand materiaal waarmee je hebt gewerkt)
 - Lesplanformulieren (bijv. gebaseerd op een verantwoorde keuze voor een didactisch model, bijv. Model Directe Instructie of Marzano)
 - Lessenserie (het gaat erom dat je laat zien zowel op korte als lange termijn onderwijs samen te kunnen stellen)
 - Zelfgemaakte toets incl. antwoordmodel, bijv. gemaakt o.b.v. RTTI-model, mogelijk met resultaten en aanpassingen
- Reflectieverslagen (weekjournaals, intervisieverslagen, blogs, vlogs, posters, learning-diary's, etc.)
- Observaties van docenten m.b.v. een observatieformulier (bijv. de 5/6 rollen van de leraar) met reflectie
- Observaties van leerlingen m.b.v. een observatieformulier
- Studiewijzer/PTA die je gemaakt hebt of waar je mee gewerkt hebt
- Verslag van een scholingsmoment/training
- Roos van Leary met evaluatie
- Video-opnames met reflectie
- Feedback van begeleiders, mede-studenten, leerlingen, etc. met evaluatie
- Sociogram met evaluatie
- Organogram van de zorgstructuur
- Interview met mentor/zorgcoördinator/intern Begeleider/maatschappelijk werker/decaan, etc.
- Observatie door je begeleider (bijv. o.b.v. de 5/6 rollen van de leraar van Slooter)
- Een uitgewerkte casus over je begeleiding van (een) leerling/leerlingen met een bepaalde hulpvraag
- Verslag van een rapport- of vakgroep-vergadering/bijeenkomsten/workshop/training, etc.
- Uitwerkingen van intervisie- en themabijeenkomsten
- Verslag van een excursie/bedrijvenbezoek
- Verslag van een open dag
- Mailcommunicatie met collega's, mentor, mensen buiten de school, etc. (wel anonimiseren!)

Bekwaamheidseis	Samengang met brede en vakspecifieke leergemeenschap
Vakinhoudelijk	<p>Gedurende je studie werk je in de vakspecifieke leergemeenschap aan het opdoen van vakinhoudelijke kennis. Ook leer je hoe jouw vak er op middelbare scholen en, in veel gevallen ook, het mbo uitziet. Hoe komen al die verschillende aspecten van jouw vak samen in de praktijk? Wat moeten leerlingen ervan weten en kunnen door de jaren heen? En waar is dat eigenlijk goed voor? Tijdens het werkplekleren onderzoek je die kenmerkende denk- en werkwijzen (behorend bij jouw vak) en maak je de koppeling tussen theorie en praktijk.</p> <p>Gebruik hiervoor je vakliteratuur! Probeer op deze manier steeds meer te ontdekken over hoe je jouw vakinhoud betekenisvol kunt maken voor de doelgroep waarmee je werkt.</p>
Vakdidactisch	<p>In de periode voor aanvang van het werkplekleren heb je al veel algemene principes over onderwijs en leren geleerd. Ook gedurende het werkplekleren zul jij je verder verdiepen in de school als leeromgeving. Inhouden die al aan bod zijn gekomen en die in het komende semester verdiept zullen worden, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">- voorwaarden voor leren (bijv. motivatie, relatie, competentie en autonomie);- onderwijs ontwerpen en effectief lesgeven (met behulp van verschillende didactische modellen en werkvormen);- leer- en denkprocessen. <p>Je kunt de kennis die je al hebt opgedaan nu in de praktijk onderzoeken. Wat je daarvan leert én hoe dit van jou een betere docent maakt, laat je zien in je portfolio.</p>
Pedagogisch	<p>In de periode voor aanvang van het werkplekleren heb je al veel algemene principes over onderwijs en lesgeven geleerd. Ook gedurende het werkplekleren zul jij je verder verdiepen in het pedagogisch handelen van de docent en het creëren van een veilig leerklimaat, zodat jij je steeds meer ontwikkelt als pedagogisch professional. Inhouden die al aan bod zijn gekomen en die in het komende semester verdiept zullen worden, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">- voorwaarden voor leren (bijv. motivatie, relatie, competentie en autonomie);- omgangsvormen en contact maken;- de leiding nemen, orde houden en grenzen stellen;- opleidingsstijlen. <p>Je kunt de kennis die je al hebt opgedaan nu in de praktijk onderzoeken. Wat je daarvan leert én hoe dit van jou een betere docent maakt, laat je zien in je portfolio.</p>
Professionele Basis	

	<p>Gedurende je studie staat jouw persoonlijke professionele ontwikkeling en het ontwikkelen van een professionele identiteit centraal. In de periode voor aanvang van het werkplekleren heb je geleerd wat het betekent om (in een onderwijsorganisatie) samen te werken met anderen, te plannen en te organiseren, verantwoordelijkheid te nemen, te reflecteren en vanuit een onderzoekende houding (nieuwsgierig én met een kritische blik) naar het onderwijs en jouw handelen te kijken. Het werken aan die brede professionele basis houdt ook in OOB2 een belangrijke plek.</p> <p>De microcursussen rondom de onderzoeksvaardigheden helpen je om goed na te denken over het stellen van de juiste vragen, het verzamelen van de juiste informatie en het ontwerpen van een beroepsproduct voor jouw leerwerkplek.</p>
--	---

Bijlage 3 Beoordelingskader werkplekleren

Vakinhoudelijk bekwaam

Taakgebied A

Definitie taakgebied:	
Vakinhoudelijk bekwaam wil zeggen dat je de inhoud van je onderwijs beheerst. Je staat boven de leerstof en kan vanuit vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en kan bijdragen aan de algemene vorming van de leerlingen. Je houdt je vakkennis en -kunde actueel.	
Leervraag/leervragen student:	
Zelfbeoordeling student:	
<i>In mijn leerproces heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderdelen (zie bijlage 1 voor beschrijving indicatoren per taakgebied):</i>	
Ik beoordeel mijn ontwikkeling op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.	
Beoordelingsindicatoren portfolio	Beoordeling door werkplekbegeleider en instituutsopleider
1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt	Feedback/feedforward werkplekbegeleider: Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.

<p>2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen</p> <p>3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding</p>	<p>Feedback/feedforward instituutsopleider:</p> <p>Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.</p>
<p>*Bij een voldoende beoordeling heeft de student structureel gewerkt aan en gereflecteerd op de eigen ontwikkeling op dit taakgebied. Het is daarnaast aannemelijk dat de student binnen een aantal jaren als startbekwame docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert.</p>	

Vakdidactisch bekwaam

Taakgebieden B en C

Definitie taakgebieden:

Vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat je de vakinhoud zo kunt samenstellen, kiezen en/of bewerken dat jouw leerlingen (of studenten) die kunnen leren met aandacht voor kennis, vaardigheden en attitude. Dit gebeurt in afstemming met collega's en passend bij het onderwijskundige beleid van je school. Je weet de vakinhoud te vertalen in leerplannen of leertrajecten. Voor Werkplekleren 2 zijn taakgebied B en taakgebied C samengevoegd.

Leervraag/leervragen student:

Zelfbeoordeling student:

In mijn leerproces op vakdidactisch gebied heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderdelen (zie bijlage 1 voor beschrijving indicatoren per taakgebied):

Ik beoordeel mijn ontwikkeling op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.

Beoordelingsindicatoren portfolio

Beoordeling door werkplekbegeleider en instituuksopleider

1. De aanwezigheid van meerdere, **gevarieerde bewijsstukken** waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de

Feedback/feedforward werkplekbegeleider:

<p>samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt</p> <p>2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen</p> <p>3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding</p>	<p>Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.</p> <hr/> <p>Feedback/feedforward instituutsopleider:</p> <p>Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.</p>
<p>*Bij een voldoende beoordeling heeft de student structureel gewerkt aan en gereflecteerd op de eigen ontwikkeling op dit taakgebied. Het is daarnaast aannemelijk dat de student binnen een aantal jaren als startbekwame docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert.</p>	

Pedagogisch bekwaam

Taakgebieden D en E

Definitie taakgebieden:

Pedagogische bekwaamheid wil zeggen dat je een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen kunt realiseren. Je volgt de ontwikkeling van je leerlingen in hun leren en gedrag en stemt daarop je handelen af. Je draagt samen met collega's en anderen bij aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van je leerlingen. Dit impliceert ook een bijdrage aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene. In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij zijn oriëntatie op beroepen en het ontwikkelen van beroepsidentiteit. Voor Werkplekleren 2 zijn taakgebied D en taakgebied E samengevoegd.

Leervraag/leervragen student:

Zelfbeoordeling student:

In mijn leerproces op pedagogisch gebied heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderdelen (zie bijlage 1 voor beschrijving indicatoren per taakgebied):

Ik beoordeel mijn ontwikkeling op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.

Beoordelingsindicatoren portfolio

**Beoordeling door werkplekbegeleider en
instituitsopleider**

<p>1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt</p> <p>2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen</p> <p>3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding</p>	<p>Feedback/feedforward werkplekbegeleider:</p> <p>Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.</p>
	<p>Feedback/feedforward instituutsopleider:</p> <p>Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.</p>
<p>*Bij een voldoende beoordeling heeft de student structureel gewerkt aan en gereflecteerd op de eigen ontwikkeling op dit taakgebied. Het is daarnaast aannemelijk dat de student binnen een aantal jaren als startbekwame docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert.</p>	

Brede professionele basis

Taakgebied F

Definitie taakgebied:

Onder de brede basis wordt verstaan dat je een professionele beroepshouding laat zien, waarin je bijvoorbeeld goed communiceert, je aan afspraken houdt, op tijd komt, enzovoort. Om het beroep goed te kunnen uitvoeren beschik je over een professionele identiteit en een reflectieve en adaptieve houding. Je hebt een onderzoekende, ontwikkelings- en mensgerichte houding. Je bent naast je eigen ontwikkeling bezig met het ontwikkelen en stimuleren van je omgeving. Je creëert nieuwe kansen voor je leerlingen, collega's en jezelf. Je kunt organiseren, plannen en samenwerken en je bent communicatief vaardig. Onder een adaptieve houding verstaan wij het vermogen om zich blijvend te kunnen ontwikkelen in zijn werk, samen met en van zijn collega's te kunnen leren, bij de tijd te blijven en zich aan te passen aan de beroepscontext.

Je sluit de reflectie op de professionele basis af met een ontwikkelplan voor werkplekleren 3. Op deze manier maak je inzichtelijk wat jouw doorgaande ontwikkelingslijn is. Tevens is dit ontwikkeldocument het startpunt van je volgende stage.

Zelfbeoordeling student:

In mijn persoonlijke ontwikkeling van een brede professionele basis heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderdelen (zie bijlage 1 voor beschrijving indicatoren per taakgebied):

Ik beoordeel mijn ontwikkeling op dit taakgebied als: toereikend/niet toereikend*.

Beoordelingsindicatoren portfolio

**Beoordeling door werkplekbegeleider en
instituuetsopleider**

<p>1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt</p> <p>2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen</p> <p>3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding</p>	<p>Feedback/feedforward werkplekbegeleider:</p> <p>Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied als: toereikend/niet toereikend*.</p>
	<p>Feedback/feedforward instituutsopleider:</p> <p>Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied als: toereikend/niet toereikend*.</p>
<p>* Werkplekleren kan alleen met een voldoende worden afgerond indien de ontwikkeling van de student op taakgebied F door alle beoordelaars als 'toereikend' is beoordeeld.</p>	

Bijlage 4 Beoordelingsformulier OOB2

Mondeling Eindgesprek Starten in het Beroep (OOB2)			
Voorwaardelijke eisen voor het mondeling:			
<ul style="list-style-type: none"> • De student heeft werkplekieren met een voldoende of hoger afgerond. • De beoordeling van werkplekieren is gedeeld met de OOB2 docent via de student. • De APA-richtlijnen (versie 7.0) zijn gehanteerd in het portfolio • De student heeft minder dan drie taalfouten op een pagina. 			
Single Point Rubric (SPR)			
Naam student:			
Datum:			
Naam OOB2 docent:			
De leeruitkomst	Waarin schiet de prestatie tekort?	Criterium voor een voldoende prestatie (= de norm)	Waarin stijgt de prestatie uit boven het vereiste niveau?
	<i>Onvoldoende</i>	<i>Niveau basis</i>	<i>Excellent</i>
<p>A1. Het opbouwen van een pedagogische relatie</p> <p>Je maakt vanuit een positieve attitude contact met individuele lerenden en gaat met hen in gesprek om een pedagogische relatie op te bouwen en/of te versterken. Deze pedagogische relatie is gericht op het vergroten van het zelfvertrouwen, de motivatie om te leren en het functioneren in een groep. Je verbindt de keuzes die je hierin maakt met basisprincipes over het opbouwen van een pedagogische relatie.</p>		<p>De student gaat met een individuele lerende in gesprek met als doel een pedagogische relatie op te bouwen.</p> <p>De student zet diverse gespreksvaardigheden in waaronder minimaal open vragen en doorvragen.</p> <p>De student zet d.m.v. LOB-vaardigheden regelmatig informele en formele contacten in. De student onderbouwt zijn begeleidingsgesprekken vanuit basiskennis over goed pedagogisch handelen.</p> <p>De student stelt vanuit eigen analyse en feedback van lerenden en collega's zijn handelen bij.</p>	
<p>A5. Bijdragen aan kanselijkheid voor alle lerenden</p> <p>Je houdt rekening met de ontwikkeling van lerenden in hun leren en gedrag en biedt onder begeleiding ondersteuning daar waar nodig op het gebied van ontwikkelings- gedrags- of leerprocessen. Je zet je in om het</p>		<p>De student ontwikkelt lesactiviteiten waarin rekening gehouden wordt met de eigenheid in gedrag en leren van lerenden en toont hiermee oog voor verschillen tussen lerenden.</p> <p>In de lesactiviteiten worden op voorhand al pedagogische</p>	

<p>zelfvertrouwen van lerenden te stimuleren en hen te motiveren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. Dit is in aanzet herkenbaar aanwezig in het ontwerp en de uitvoering van je leeractiviteiten. Waar nodig maak je gebruik van relevante pedagogische en begeleidingsmethodieken voor extra ondersteuning.</p>		<p>interventies benoemd die helpen om lerenden tot hun recht te laten komen.</p> <p>Tijdens lessen en in individuele begeleidings- en LOB-gesprekken vraagt een student door en weet (op een beginnend niveau) vanuit pedagogische kennis en met gebruik van gespreksvaardigheden een dieper niveau van denken bij de lerende te bewerkstelligen.</p> <p>Tijdens lessen en individuele gesprekken helpt de student lerenden hun schriftelijke taalgebruik te verbeteren.</p>	
<p><u>C1. Leeractiviteiten voorbereiden met behulp van methodieken en didactische modellen</u></p> <p>Je bereidt leeractiviteiten voor en voert deze uit in afstemming met je begeleider. Je maakt gebruik van (vak)didactische, activerende werkvormen en bijbehorende leermiddelen die aansluiten bij de gestelde doelen. Je richt de fysieke en/of digitale leeromgeving hierop in, met inachtneming van relevante veiligheidsvoorschriften. Je gebruikt in je (vak)didactische aanpak inzichten uit de leerpsychologie. Je onderbouwt je eigen (vak)didactische handelen met behulp van actuele (vak)didactische inzichten en werkwijzen.</p>		<p>De student maakt eigen leren inzichtelijk.</p> <p>De student kan verschillende modellen en methodieken (waaronder de ‘12 bouwstenen’ of theorieën uit ‘<i>het handboek voor leraren</i>’) in een lesvoorbereiding toepassen en verantwoorden.</p> <p>De student neemt initiatief tot het verzamelen van feedback op de werkplek.</p>	
<p><u>F1. Onderwijs verbeteren op basis van onderzoek</u></p> <p>Je toont bereidheid om je onderzoekende houding te ontwikkelen. Je formuleert een nieuwsgierigheidsvraag naar aanleiding van de eigen onderwijspraktijk met als doel die praktijk beter te begrijpen. Je benadert de vraag vanuit verschillende perspectieven. Een antwoord op de nieuwsgierigheidsvraag verkrijgt je door op verantwoorde en methodische wijze te handelen. Je kiest bewust voor instrumenten en bronnen. Je selecteert relevante gegevens voor de beantwoording van de</p>		<p>Student laat zien nieuwsgierig te zijn over eigen handelen in de (onderwijs)praktijk en kan aan de hand van feedback (d.m.v. bijvoorbeeld gesprekken, formulieren, observaties) reflecteren op eigen handelen.</p> <p>De student kan een praktijkprobleem herkennen en definiëren in de context van de school. Het praktijkprobleem wordt benaderd vanuit verschillende perspectieven.</p>	

<p>nieuwsgierigheidsvraag. Je reflecteert op hoe jouw persoonlijke kwaliteiten hebben bijgedragen aan het begrijpen van de onderwijspraktijk. Je deelt de opbrengst met docenten (in opleiding).</p>		<p>De student zet verschillende onderzoeksvaardigheden in om tot een antwoord te komen.</p> <p>Student laat zien de opgedane kennis te kunnen delen met belanghebbenden.</p> <p>Student laat zien te kunnen reflecteren op het proces en hoe eigen kwaliteiten daarin hebben bijgedragen.</p>	
<p>Eindbeoordeling*:</p>			

Alle onderdelen zijn op niveau basis afgerond (eindbeoordeling = voldoende**). Één of meerdere onderdelen zijn onvoldoende aangetoond (**eindbeoordeling= onvoldoende**). Één onderdeel is excellent en de rest is voldoende (**eindbeoordeling= ruim voldoende**). Twee onderdelen zijn excellent en de rest is voldoende (**eindbeoordeling=goed**). Drie onderdelen zijn excellent en de rest is voldoende (**eindbeoordeling= zeer goed**). Vier onderdelen zijn excellent (**eindbeoordeling= uitmuntend**).*